

Geneza i początki Zjednoczonego Stronnictwa Ludowego w powiecie sieradzkim

Powiat sieradzki miał charakter rolniczy. Blisko 86 % jego mieszkańców utrzymywało się z rolnictwa. Powstał w wyniku reformy administracyjnej przeprowadzonej w 1867 roku. W jego skład wchodziło pięć miast i 18 gmin wiejskich. Po pierwszej wojnie światowej wszedł w skład województwa łódzkiego. W okresie okupacji hitlerowskiej, dekretem z dnia 9 listopada włączony został do rejencji kaliskiej, a następnie łódzkiej w tzw. Kraju Warty. Po zakończeniu okupacji hitlerowskiej struktura administracyjna powiatu nie uległa zasadniczym zmianom. W jego składzie znalazły się miasta Sieradz i Zduńska Wola oraz 19 gmin wiejskich oraz 608 sołectw. Były to gminy: Barczew, Bartochów, Bogumiłów, Brzeźno, Charłupia Mała, Godynice, Gruszczyce, Klono-wa, Krokocice, Majaczewice, Męka, Rososzycza, Szadek, Wierzchy, Wojsławice, Wróblew, Zadzim, Zduńska Wola i Złoczew.¹

Tradycje ruchu ludowego na terenie sieradzkiego sięgają pierwszych lat naszego stulecia. Rozwijał się wtedy ruch zaraniarski. Do „Zarania” pisało z sieradzkiego czterech korespondentów. Do wyróżniających się należał Jakub Sokół. Efektem działalności ruchu zaraniarskiego w powiecie było powstanie dwu kółek „staszicowskich”.²

W okresie międzywojennym na terenie powiatu działały Polskie Stron-nictwo Ludowe „Piast”, PSL „Wyzwolenie”, Stronnictwo Chłopskie. Znajduje-my także pewne wzmianki o działalności Niezależnej Partii Chłopskiej. O wpływach poszczególnych stronnictw świadczą najlepiej wyniki wyborów do Sejmu Ustawodawczego w 1922 roku. Zwyciężył wtedy „Piast” uzyskując 28.370 głosów, „Wyzwolenie” uzyskało 19.501 głosów. Posłami do Sejmu zo-stali wybrani z ramienia „Piasta” Henryk Wyszkowski, a z ramienia „Wyzwo-lenia” Zygmunt Nowicki.³ Nieco inaczej przedstawiały się wyniki wyborów z 1928 roku. Zwyciężyło „Wyzwolenie” uzyskując 44,3 % głosów. „Piast” został

1 Ryszard Rosin, Warunki naturalne, drogi lądowe i rozwój terytorialno - administracyjny [w:] Szkice z dziejów sieradzkiego, Łódź 1977, s. 31 - 34.

2 J. Wawrzyńczyk, Z dziejów ruchu ludowego w województwie łódzkim 1905 - 1939, [w:] Ruch ludowy w województwie łódzkim, Łódź 1968, s. 24.

3 B. Wachowska, Życie polityczne powiatu sieradzkiego w latach 1918 - 1939, [w:] Szkice z dziejów sieradzkiego, s. 415.

poważnie osłabiony. Postłami zostali Piotr Rychlik z „Wyzwolenia” i Henryk Wyszkowski z „Piasta”.⁴

Po zjednoczeniu ruchu ludowego w 1931 roku chłopci sieradzcy, podobnie jak chłopci w wielu innych rejonach kraju podjęli walkę z sanacją. Szczególnym tego wyrazem był zorganizowany przez nich strajk w listopadzie 1937 r.⁵ W tworzonym froncie ludowym chłopci solidaryzowali się z robotnikami. W roku 1936 podczas obchodów Święta Ludowego w Sieradzu i Burzeninie uczestniczyły delegacje robotników z Sieradza i Zduńskiej Woli. Natomiast chłopci brali udział w manifestacjach robotniczych w Sieradzu, Warcie i Złoczewie. W 1937 roku zorganizowany został przez PPS i SL wspólny strajk. Dla wielu działaczy strajk ten zakończył się smutnym epilogiem – 33 spośród ludowców zostało skazanych na kary od 1 do 10 miesięcy więzienia. Poważnie były zaawansowane przygotowania do strajku chłopskiego w 1938 r. Zorganizowano już milicję strajkową m.in. w gminach: Złoczew, Gruszczyca i Rososzycza.

Bogate tradycje na terenie sieradzkiego ma również postępowy ruch młodzieżowy. Na pierwsze miejsce wysunęli się „Wiciarze”. Pod koniec 1928 r. było już w powiecie 91 kół „Wiciowych”. W 1933 roku podczas konferencji powiatowej „Wici” w Sieradzu uczestniczyły również delegacje robotników.

Okupacja hitlerowska nie zahamowała aktywności sieradzkich działaczy ludowych. Już w listopadzie 1939 r. znany działacz „Wiciowy” Wojciech Janczak z Charłupi Małej prowadził działalność konspiracyjną na terenie powiatu. Starał się stworzyć lokalne komórki konspiracyjne. Wspomagali go w tym Aurelia Duszyńska i Adam Banach. Po utworzeniu Batalionów Chłopskich Sieradzkie jako obwód VI znalazło się w strukturze organizacyjnej Okręgu Łódzkiego (V). Komendantem Okręgu został Wojciech Janczak, a po jego aresztowaniu Józef Krzemiński. Komendantem obwodu sieradzkiego był Adam Banach, a zastępcą Józef Strumiński.⁶ Pracą polityczną w powiecie kierowała trójka w składzie: Adam Banach, Jan Plewiński i Władysław Domagała, a następnie piątka: J. Plewiński, Józef Strumiński, Franciszek Koziół, Franciszek Olejniczak i Adam Kobiela.⁷ Stan liczebny BCH w powiecie wynosił ok. 1.800 ludzi zgromadzonych w oddziałach taktycznych i specjalnych. Najbardziej znanymi były: oddział Józefa Gołębiowskiego oraz oddział z gminy Brzeźno w sile ok. 300 ludzi.⁸

Po decyzjach centralnych dotyczących scalenia AK i BCH, rozmowy takie odbyły się także w obwodzie sieradzkim. Nie przyniosły one jednak spodziewanych rezultatów. Żołnierze BCH do końca okupacji działali samodzielnie, a

4 Tamże, s. 419.

5 J. Wawrzyńczyk, op. cit., s. 64.

6 Bataliony Chłopskie, Warszawa 1964, s. 360.

7 Z. Nowiński, Ruch ludowy w województwie łódzkim 1939 - 1945, [w:] Ruch ludowy w województwie łódzkim, Łódź 1968, s. 158.

8 Tamże, s. 161.

po wyzwoleniu w 1945 r. spod okupacji hitlerowskiej, w większości rejestrowali się w komisji likwidacyjnej Okręgu Łódzkiego.

Zakończenie okupacji hitlerowskiej na terenie powiatu sieradzkiego nastąpiło w dniach 19 - 23 stycznia 1945 r. W tym właśnie czasie wojska 33 i 69 Armii I Frontu Białoruskiego znalazły się na terenie powiatu.⁹ Z wojny i okupacji powiat sieradzki wyszedł zniszczony. Liczba jego mieszkańców uległa poważnemu zmniejszeniu.¹⁰ Niemcy zamordowali w latach 1939 - 1945 ponad 20 tysięcy ludzi, wysiedlili około 33 tysiące, a na roboty do Rzeszy wywieziono 13 tysięcy. Ziemia sieradzka była świadkiem masowych mordów m.in. w Rososzycy, gdzie zamordowano ok. 500 osób.¹¹ Ucierpiała szczególnie wieś. Zrabowano około 17 tysięcy sztuk inwentarza, zniszczeniu uległo ponad 8 tysięcy budynków, w tym 60 szkół. Zniszczono doszczętnie 114 wsi organizując na ich miejsce poligon o obszarze 370 km². Ogólnie można stwierdzić, że sytuacja na terenie powiatu w pierwszych dniach po wyzwoleniu spod okupacji hitlerowskiej była podobna do stanu na innych terenach włączonych do Rzeszy.¹²

Po wyzwoleniu powiatu odbudowa życia politycznego, społeczno - gospodarczego i administracyjnego nie przychodziła łatwo. Złożyło się na to wiele przyczyn, m.in. rozproszenie ludności, zniszczenie placówek kulturalno-oświatowych oraz znaczny odsetek ludności niemieckiej. W tamtych dniach najważniejszą rolę na terenie powiatu sieradzkiego odgrywały Polska Partia Robotnicza, Polska Partia Socjalistyczna i Stronnictwo Ludowe.

Działając aktywnie od pierwszych dni po wyzwoleniu Stronnictwo Ludowe przyciągało dawnych działaczy ludowych oraz wielu ludzi związanych z konspiracyjnym ruchem ludowym. Rozwój organizacyjny SL przebiegał bardzo szybko - od 14 osobowej grupy aktywistów w styczniu 1945 r. do ok. 9.000 członków w końcu tegoż roku.¹³

Na terenie wsi sieradzkiej tego okresu liczyły się jedynie dwie siły polityczne, tj. PPR i SL. Współpraca obu tych partii układała się w zasadzie dobrze. Wspólnie odbudowywano życie społeczno gospodarcze. Stronnictwo Ludowe miało znaczne wpływy w organach samorządu wiejskiego. Zorganizowany z inicjatywy ludowców Związek Samopomocy Chłopskiej liczył początkowo 10 organizacji gminnych i 397 członków.¹⁴ Prezesem Związku był Józef Marci-

9 W. Kozłowski, Wyzwolenie sieradzkiego w styczniu 1945 r., [w:] Szkice z dziejów sieradzkiego, s. 525 - 531.

10 J. Mielczarek, Powiat sieradzki w latach okupacji hitlerowskiej, [w:] Szkice z dziejów sieradzkiego, s. 504.

11 Tamże, s. 509.

12 S. Banasiak, Przemiany polityczno - społeczne i gospodarcze w okresie Polski Ludowej, [w:] Szkice z dziejów sieradzkiego, s. 504.

13 Tamże, s. 549.

14 Związek Samopomocy Chłopskiej, Archiwum Zakładu Historii Ruchu Ludowego III SL/201, k. 24.

niak - SL, sekretarzem Łabęcki - PPR, skarbnikiem Stanisław Supel - SL. Wśród spółdzielców 139 to eselowcy, 27 pepesowcy, 18 peperowcy. Pozostali to działacze „Wiciowi” bądź bezpartyjni.¹⁵

Szczególnie szeroki udział miało stronnictwo w radach narodowych różnych szczebli. I tak w Powiatowej Radzie Narodowej 71,6 %, w miejskich radach 18 % oraz w gminnych 86 %. W dziewięciu gminach wszyscy radni byli członkami SL.

Na czele administracji powiatowej funkcję starosty pełnił przedstawiciel PPS. Jednak jego dwoma zastępcami byli członkowie SL. W gminach 9 wójtów było członkami PPR, a pięciu SL. Natomiast spośród sekretarzy gminnych 10 należało do SL.¹⁶

Rok 1945 zamknęło Stronnictwo Ludowe w Sieradzkim zorganizowaną siatką organizacyjną oraz obsadzeniem przez swoich działaczy organów samorządu, rad narodowych i administracji.

W dniach 6 - 7 stycznia 1946 roku odbył się w Łodzi Zjazd Wojewódzki SL. Wybrano wtedy nowe władze wojewódzkie. Członkiem WKW SL został wtedy z Sieradzkiego Władysław Domagała.¹⁷ W tym samy miesiąc odbył się także w Warszawie kongres SL. Organizację sieradzką reprezentowała 50 osobowa grupa działaczy.¹⁸

W drugiej połowie 1945 r. i na początku roku 1946 działalność organizacyjna SL napotykała w powiecie na wiele trudności. Główną przyczyną było powstanie Polskiego Stronnictwa Ludowego. Na wsi w tej sytuacji wytworzył się spory zament polityczny. W sprawozdaniu kierownika Wydziału Organizacyjnego Wojewódzkiego Komitetu Wykonawczego SL w Łodzi czytamy m.in., że zwołany na dzień 7 lipca 1946 r. zjazd powiatowy w Sieradzu nie doszedł do skutku z powodu małej frekwencji (obecnych było 20 delegatów). Ustalono następny termin na dzień 3 sierpnia. W okresie lipiec - sierpień starano się odbyć zebrania w kołach we wszystkich gminach powiatu. Wszystkie poczynania mające na celu konsolidację organizacji SL zamknięto zwołaniem w dniu 16 września powiatowej narady aktywu Stronnictwa.¹⁹

Władze powiatowe Stronnictwa w tym okresie stanowili Jan Plewiński - Prezes Zarządu Powiatowego oraz członkowie - Adam Kobiela, Franciszek Kozieł, Stanisław Kozieł, Tadeusz Kłos, Józef Strumiński, Józef Krzywaciński, Franciszek Olejniczak, Adam Małaszewski, Wacław Dobrzyński i Jan Mysiorek.²⁰ W drugiej połowie 1946 r. nastąpiła zmiana na stanowisku prezesa. Został nim Władysław Domagała.

15 Tamże.

16 S. Banasiak, op. cit., s. 556.

17 Protokół ze zjazdu wojewódzkiego SL w Łodzi odbytego w dniach 6 i 7 kwietnia 1946 r., AZHRL, k. 11.

18 Tamże.

19 Ocena pracy PKW SL w Sieradzu, AWK ZSL w Łodzi I/7 A.

20 Sprawozdanie ze stanu organizacyjnego SL w Sieradzu, AZHRL, k. 45.

Rozpoczęto prace organizacyjne mające na celu zwiększenie liczby członków. We wrześniu 1946 r. wydano 680 legitymacji, a zadeklarowało się wstąpić w szeregi SL ok. 1.500 osób. Ogółem jednak liczba członków zmalała i wynosiła ok. 3 tysiące.²¹ Polskie Stronniectwo Ludowe na terenie Sieradzkiego formalnie nie posiadało organizacji powiatowej. Mimo to prowadziło aktywną działalność organizacyjną i propagandową w wyniku której część działaczy SL znalazła się w jego szeregach. Członkowie PSL opanowali Powiatowy Związek Samopomocy Chłopskiej i Zarząd Powiatowy ZMW „Wici”.

Pod koniec roku 1946 pracami Stronnictwa kierowało Prezydium ZP w składzie: Władysław Domagała - prezes, Franciszek Olejniczak - wiceprezes, Józef Jagodziński - wiceprezes, Genowefa Juszczyk - sekretarz i Edmund Wzgarda - skarbnik. Pracownikiem etatowym był Gruszczyński.²²

W styczniu 1947 r. odbyły się wybory do Sejmu. Eselowcy z powiatu sieradzkiego nie uzyskali żadnego mandatu poselskiego. Natomiast powiatowe kierownictwo przejawiało znaczną aktywność. 21 marca 1947 r. zorganizowano wspólnie z PSL i PSL „Nowe Wyzwolenie” konferencję powiatową. Głównym jej przedmiotem były problemy jedności ruchu ludowego. Po burzliwej dyskusji postanowiono zaprzestać dalszej walki politycznej. Uznano, że jedyną siłą polityczną reprezentującą chłopów sieradzkich jest SL. W konferencji uczestniczyło ponad 30 działaczy. Pisała o niej prasa ludowa, m.in. „Dziennik Ludowy” i „Zielony Sztandar”.²³

Kolejnym ważnym wydarzeniem w życiu sieradzkiej organizacji było odanie sztandaru. Odbyło się to 30 marca 1947 r. Uczestniczyli w tej uroczystości m.in. Prezes NK W SL - Wincenty Baranowski, Wojewoda Łódzki - Piotr Szymanek, przedstawiciele kierownictwa powiatowego PPR oraz ponad 2 - tysięczna rzesza działaczy ludowych.²⁴

Stronnictwo Ludowe przywiązywało też znaczną uwagę do obchodów Święta Ludowego. Odbyły się one z udziałem delegacji robotniczych. Natomiast działacze PSL nie brali udziału w tych obchodach.

29 czerwca 1947 r. odbył się kolejny Zjazd Powiatowy Stronnictwa. Prezesem Powiatowego Komitetu Wykonawczego Stronnictwa Ludowego w Sieradzu wybrany został Józef Jagodziński.

Warto podkreślić, że Stronnictwo aktywnie uczestniczyło m.in. w akcji skupu płodów rolnych, odbudowy Warszawy itp. Dzięki znacznemu zaangażowaniu aktywu Stronnictwa powołano we wszystkich gminach komitety odbudowy stolicy, które zebrały około 200 tys. zł.²⁵ Zorganizowano także wyjazdy ekip robotniczych do odbudowywania Warszawy.

21 Tamże.

22 Skład Zarządu Powiatowego SL i personelu płatnego, AZHRL, k. 63.

23 „Zielony Sztandar” z dnia 30 marca 1947 r.; „Dziennik Ludowy” z dnia 21 marca 1947 r.

24 „Zielony Sztandar” z 11 kwietnia 1947 r.

25 Biuletyn Informacyjny nr 6 z 1947 r., AZHRL, k. 25.

Na początku roku 1948 zorganizowanych było w powiecie 85 kół SL, które skupiały 2.342 członków. Powołanych zostało 13 zarządów gminnych. Przeważającą liczbę członków, tj. 2.179 stanowili rolnicy. Materiały, które znajdują się w Archiwum Zakładu Historii Ruchu Ludowego w Warszawie oraz Archiwum WK ZSL pozwalają prześledzić rozwój organizacyjny Stronnictwa w 1948 r. Wynika z nich, że przed 30 czerwca wstąpiło do SL 360 członków, do 20 października 398. W okresie od stycznia 1947 r. do października 1948 r. przeszło z PSL do SL 819 członków.²⁶

Stronnictwo nadal aktywnie oddziaływało na pracę rad narodowych i organów administracji terenowej, m.in. miało 16 przewodniczących GRN, 6 wiceprzewodniczących, 79 radnych (na ogólną liczbę w 1948 r. 132). Działało na rzecz opieki nad dziećmi wiejskimi. Prezesem Zarządu Powiatowego Chłopskiego Towarzystwa Przyjaciół Dzieci był Stanisław Jagodziński, a wiceprezesem Edmund Wzgarda. Rozpoczęto także działania wśród kobiet. Przewodniczącą ZP Ligi Kobiet była Maria Bekowa, a jej zastępczynią Rozalia Janczakówna.

W administracji powiatowej funkcję wicestarosty pełnił Franciszek Olejniczak. Wiceprzewodniczącym PRN był Józef Strumiński. W gminach 52,6 % wójtów było członkami SL.

Pod koniec 1948 r. stan liczbowy członków Stronnictwa Ludowego w powiecie sieradzkim, skupionych w 91 kołach wynosił 2.515 osób. Zorganizowano dalsze trzy zarządy gminne, które działały już łącznie w 16 gminach.

Podejmowano próby współdziałania z PSL. Latem tegoż roku odbyto konferencję z działaczami PSL. Miała ona na celu wspólne organizowanie Świąta Ludowego. Uroczystości powiatowe odbyły się w Sieradzu. Udział w nich wzięło ponad 15 tysięcy uczestników.²⁷

Ważnym momentem z działalności tego okresu było ustanowienie Trójki Politycznej SL. Stanowili ją: Józef Jagodziński, Rozalia Janczakówna i Zygmunt Głuch. W trójce tej działał także przez pewien okres Kazimierz Janczak.

31 października 1948 r. odbył się w Sieradzu zjazd powiatowy Stronnictwa Ludowego. Uczestniczyło w nim 150 delegatów. Wybrano wtedy nowe władze powiatowe w składzie: Józef Jagodziński - prezes, Antoni Wadziński - I wiceprezes, Franciszek Olejniczak - II wiceprezes, Bronisław Sędziński - sekretarz oraz Józef Janeczek - skarbnik. Przewodniczącym Komisji Rewizyjnej wybrany został Stefan Misiarczyk, a Sądu Partyjnego - Antoni Karwowski.²⁸

Rok 1949 upłynął na stopniowym odbudowywaniu szeregów Stronnictwa, działacze ludowi z zadowoleniem powitali decyzje dotyczące zjednoczenia

26 Sprawozdanie ze stanu organizacyjnego SL, AZHRL, k. 151.

27 Sprawozdanie z konferencji z przedstawicielami PSL z dnia 12 maja 1948 r., AZHRL, k. 74.

28 Protokół ze Zjazdu Statutowego SL w Sieradzu z dnia 31 października 1948 r., AZHRL, k. 58.

ruchu ludowego. W styczniu 1949 r. zebrała się w Łodzi Wojewódzka Komisja Współdziałania SL i PSL. Powzięto na niej uchwałę dotyczącą zwołania konferencji aktywu obu stronnictw w powiatach.

W rezultacie tego od półrocza 1949 r. podjęto przygotowania organizacyjne do zjednoczenia. Działacze ludowi dla uczczenia zbliżającego się Kongresu Zjednoczeniowego podjęli liczne inicjatywy społeczne, m.in. we wsiach: Tu-bądzin, Charłupia Mała, Klonowa, Majaczewice, Brzeźno, Włyń, Glinno, Dzierżazna, Pułków Nowy, Gruszczyce, Kolonia Woźniki, Szadkowice, Grzybów, Kuśnica, Inczew. Efektem tych inicjatyw były m.in. wyremontowane drogi, powstały nowe obiekty użyteczności publicznej itp.²⁹

W ostatnich dniach 1949 r. ukonstytuował się Wojewódzki Komitet Wykonawczy Zjednoczonego Stronnictwa Ludowego. Natomiast w Sieradzu w dniu 28 grudnia powołany został Tymczasowy Powiatowy Komitet Wykonawczy ZSL w składzie: Marian Sobczak - przewodniczący, Adam Kobiela - zastępca przewodniczącego, Józef Kiljanek - sekretarz, Józef Janczak i Bronisław Sędziński - członkowie.³⁰

Najpilniejszym zadaniem wtedy było podjęcie prac scaleniowych. Rozpoczęto je od gmin. W dniach 3 - 5 stycznia powołano Gminne Komitety Wykonawcze ZSL. W dniu 3 stycznia powstały Komitety w gminach Barcze, Złoczew, Klonowa, Brzeźno i Godynice; w dniu 4 stycznia w gm. Krokocice, Wojsławice, Wierzchy, Zadzim, Zduńska Wola, Rososzyca, Męka i Szadek, zaś w dniu 5 stycznia w gm. Bogumiłów, Bartochów, Charłupia Mała, Wróblew, Gruszczyce i Majaczewice.³¹

Kolejnym etapem była akcja scaleniowa w kołach. Została ona przeprowadzona w dniach od 15 stycznia do 20 lutego. Poprzedzona została powiatową naradą w której udział wzięli prezesi GKW ZSL. Zebrania w terenie przeprowadzono przy pomocy 40 - osobowej grupy aktywu. W toku ich trwania nie stwierdzono rozbieżności pomiędzy członkami SL i PSL.³²

Po zakończeniu akcji scaleniowej stan organizacyjny ZSL w sieradzkim przedstawiał się następująco: gmina Bartochów - 78 członków, Wróblew - 81, Gruszczyce - 33, Charłupia Mała - 45, Godynice - 32, Klonowa - 33, Szadek - 28, Wojsławice - 48, Barczew - 47, Majaczewice - 36, Bogumiłów - 31, Męka - 33, Rososzyca - 118, Wierzchny - 19, Krokocice - 52. Z gmin Zadzim, Burzenin, Złoczew i Zduńska Wola brak jest danych. Zarejestrowano wtedy 734 członków zorganizowanych w 67 kołach.³³

29 Sprawozdanie PKW ZSL w Sieradzu, AWK ZSL I/7 A.

30 Tamże.

31 Protokół z posiedzenia PKW ZSL w Sieradzu z dnia 2. I 1950 r., AWK ZSL, I/7 A.

32 Ocena pracy PKW ZSL w Sieradzu, AWK ZSL I/7 A.

33 Tamże, s. 3.

Dużo pracy miał w tym czasie PKW ZSL, który zbierał się nawet dwa lub trzy razy w tygodniu.³⁴ Na posiedzeniach tych dokonywano oceny akcji scaleniowej. Ze strony Wojewódzkiego Komitetu Wykonawczego ZSL w Łodzi nie zgłaszało uwag co do działalności PKW ZSL w Sieradzu.³⁵

Kierownictwo powiatowe nowego Stronnictwa widziało potrzebę ścisłego współdziałania z PZPR. 15 marca 1950 r. odbyło się wspólne posiedzenie egzekutywy KP PZPR i PKW ZSL. Tematem posiedzenia były problemy zacieśnienia współdziałania pomiędzy obu partiami. Stwierdzono, że na szczeblu powiatu ono istnieje, natomiast w gminach organizacje PZPR i ZSL nie współpracują ze sobą.

Ważnym zagadnieniem dla terenowych instancji PZPR i ZSL oraz dla administracji państwowej był rozwój spółdzielni produkcyjnych. W powiecie zorganizowano ich tylko 8 (w kraju 800).³⁶

W dniach od 5 do 19 marca 1949 r w gminach odbyły się zjazdy GKW ZSL (z wyjątkiem gmin Bartochów i Złoczew). Kampanię organizacyjną w powiecie zamykał zjazd delegatów, który odbył się 2 kwietnia. Obecnych było 148 delegatów z 18 gmin. Brakowało tylko przedstawicieli Złoczewa.³⁷ W zjeździe uczestniczyli przedstawiciele NKW i WKW ZSL, sekretarz PZPR oraz przedstawiciele instytucji i organizacji szczebla powiatowego. W prezydium zjazdu zasiadali także przodujący rolnicy - Helena Pustelnik i Józef Kiczewski.

Zarówno w przedstawionych materiałach jak i w dyskusji koncentrowano się na problemach wewnątrzorganizacyjnych i ideowych. Poruszano problemy współdziałania z PZPR, rozwoju spółdzielni produkcyjnych itp. Zjazd określił program działania oraz wybrał nowe władze. W skład PKW ZSL weszli: Marian Sobczak - prezes, Adam Kobiela - I wiceprezes, Józef Jagodziński - II wiceprezes, Józef Kiljanek - sekretarz, Marta Lobianko i Józef Janeczek - członkowie Prezydium oraz Władysław Makros, Stefan Roszak i Jan Januszkiewicz - członkowie PKW. Ostatni był przewodniczącym ZP ZMP.³⁸

Po zjeździe rozpoczęto systematyczną pracę organizacyjną mającą na celu powiększenie szeregów. W lipcu 1950 r. wydano 469 stałych legitymacji, we wrześniu łącznie wydano 850 legitymacji. Najprężniej rozwijały się GKW w Bartoczowie, Wróblewie i Krokocicach.

Latem 1950 roku ludowcy dla uczczenia piątej rocznicy powstania PKWN podjęli szereg czynów społecznych m.in. w gminie Wróblew i Charlupia Mała. Zelektryfikowano kilka wsi, utwardzono drogi itp.

34 Tamże, s. 5.

35 Tamże, s. 7.

36 Protokół ze wspólnego posiedzenia egzekutywy międzypartyjnej z dnia 15 III 1950 r., AWK ZSL, I/7 A.

37 Protokół powiatowego Zjazdu Delegatów ZSL odbytego w dniu 2 kwietnia 1950 r., rękopis w AWK ZSL, I/6.

38 Tamże.

W dniach tych odbywano także uroczyste posiedzenia KG PZPR i GK W ZSL. Ciekawą inicjatywę podjęli lekarze - członkowie koła grodzkiego ZSL w Sieradzu. Dwukrotnie grupa lekarzy pod kierownictwem dra Kulczyckiego wyjeżdżała na wieś dokonując bezpłatnych badań, zabiegów itp. W sierpniu 1950 r. odbyło się kolejne wspólne posiedzenie Egzekutywy KP PZPR i PK ZSL. Przedmiotem obrad był głównie problem współdziałania oraz rozwoju spółdzielczości produkcyjnej.³⁹

W październiku odbyło się plenarne posiedzenie PK W ZSL z udziałem Stefana Ignara - wiceprezesa NK W ZSL, na którym podsumowano dorobek organizacyjny. W grudniu 1950 r. stan członków ZSL w powiecie sieradzkim zamknął się liczbą 1.100 osób.⁴⁰

39 Protokół nr 3 z posiedzenia egzekutywy międzypartyjnej odbytej w dniu 11 VIII 1950 r., AWK ZSL, I/7 A.

40 Protokół z posiedzenia Prezydium PK W ZSL z dnia 21 XII 1950 r.